

College voor Toetsen en Examens

VOORTGANGS -RAPPORTAGE

VERBETERAGENDA
STAATSEXAMENS VO

9 december 2022

INHOUD

1	INLEIDING	3
2	SAMENVATTING	4
3	ACTIELIJN 1 FLEXIBILISEREN	5
4	ACTIELIJN 2 VSO	7
5	ACTIELIJN 3 UITVOERINGSCONSEQUENTIES	9
6	TOEKOMST EN AMBITIE	10

1 INLEIDING

Op 17 december 2021 zond minister Slob een brief naar de Tweede Kamer over de Verbeteragenda Staatsexamens vo¹. In zijn Kamerbrief vroeg de minister het CvTE om periodiek te rapporteren over de voortgang van de verbetermaatregelen. Dat doet het CvTE in deze notitie. We geven een beeld van de stand van zaken en kijken vooruit naar de resultaten die eind 2024 zijn beoogd.

Het doel van de verbeteragenda is dat de staatsexamens vo (hierna: staatsexamens) kwalitatief hoogstaand, robuust en flexibel zijn én blijven, waar kandidaten hun diploma of certificaten onder optimale condities kunnen halen. Vroeger waren staatsexamens met name bedoeld als vangnet voor een beperkte groep leerlingen die niet via de reguliere (school)route examens konden doen. Deze groep leerlingen verbreedt en het aantal kandidaten neemt toe (van ruim 4200 aangemelde kandidaten in 2010 naar bijna 8500 aangemelde kandidaten in 2022). Ook is er toenemende behoefte aan maatwerk en een flexibele invulling van de examenplanning om examens te kunnen doen als schoolcarrières en loopbaanontwikkelingen (nieuwe) eisen stellen aan beschikbare kennis.

De verbeteragenda bevat drie actielijnen:

- 1) De flexibilisering van het staatsexamensysteem
- 2) Het versterken van de aansluiting met de vso-doelgroep
- 3) Uitvoeringsconsequenties

De eerste twee actielijnen richten zich op de organisatie en de inrichting van de staatsexamens. De uitvoering heeft impact op de examenketen. En die brengen we in de derde actielijn in kaart.

Op grond van de voortgang van dit jaar verwachten we eind 2023 zicht te hebben op de eerste scenario's die het staatsexamensysteem meer flexibel kunnen maken. Hierbij kan gedacht worden aan het spreiden van afnamemomenten van de college-examens over het gehele jaar en het inzetten van vso-docenten als examinator op de eigen school. De combinatie van verschillende oplossingen heeft tot doel de druk op de staatsexamenkandidaten en de afnamemomenten in de zomerperiode te verminderen. Door het spreiden van de college-examens krijgen kandidaten meer ruimte om examens te doen op het moment dat zij daar klaar voor zijn. Door de inzet van eigen docenten wordt voor de vso-kandidaten een vertrouwde omgeving gecreëerd en zijn er minder externe examinatoren nodig. Verder krijgen kandidaten bij het spreiden van examenonderdelen sneller zicht op de reeds behaalde cijfers zodat zij hun voorbereiding op een volgend examenonderdeel beter kunnen plannen. De ruimte in tijd en beschikbaarheid van meer examinatoren biedt op termijn ook ruimte om kandidaten die niet opgaan voor een diploma een herkansing aan te bieden, conform de motie Westerveld².

Het hele traject van de verbeteragenda is bedoeld om uit te vinden welke oplossingsrichtingen er zijn om tot een flexibeler systeem te komen. Eind 2024 volgt een voorstel aan de minister waarin een aantal kansrijke maatregelen zijn opgenomen om bovengenoemde doelen te bereiken. Na besluitvorming kan begonnen worden met de implementatie van de maatregelen. Naar verwachting vragen verschillende maatregelen stevige aanpassingen in de systemen en processen van DUO en de uitvoering zal dan ook tijd vragen. Waar mogelijk voeren we kleine aanpassingen nu al door, zodat de kandidaten direct profiteren van de inzichten die we opdoen.

---

¹ [verbeteragenda-staatsexamen-vo-op-weg-naar-een-toekomstbestendig-staatsexamen.pdf \(overheid.nl\)](#)

² [Motie van het lid Westerveld c.s. Over herkansingsmogelijkheden voor certificaten in het vso](#)

2 SAMENVATTING

Stand van zaken 2022

Voor *Actielijn 1 Flexibilisering* lag de focus op het in kaart brengen van de huidige knelpunten en kansen voor een duurzaam staatsexamen in de toekomst. We hebben nu een beter zicht op de aantallen en cijfermatige trends in het aantal terugtrekkingen en no-shows van kandidaten en de ambities van deelcertificaatkandidaten uit het vso. Net als in 2021 geeft ruim 80% van de vso-kandidaten aan dat zij via staatsexamens een diploma willen halen. Uit de cijfers blijkt dat vso-scholen hun kandidaten vooral terugtrekken in de periode voorafgaand aan het schriftelijk examen. Kandidaten die niet op komen dagen (no-shows) zijn vooral particuliere en individuele kandidaten op havo en vwo-niveau.

In het kader van *Actielijn 2 VSO* voerden we een onderzoeksproject uit naar de inzet van vso-docenten die de college-examens afnemen op de eigen vso-school. In 2022 ging dit alleen om vso-docenten die voldoen aan de eisen voor examinatoren bij de staatsexamens. Het gaat dan om bevoegde docenten die de afgelopen jaren les hebben gegeven in een examenklas. Normaal gesproken zetten we examinatoren niet op de eigen school in. In dit onderzoeksproject gebeurde dat juist wel om te onderzoeken welke kansen en risico's dit oplevert. Het project heeft zicht gegeven op kansen en knelpunten voor scholen en docenten. We zien kansen voor de uitbreiding van de examinatorenpool met docenten die de kandidaten uit het vso van nabij kennen en hen daardoor beter op hun gemak kunnen stellen en betere examenvragen kunnen stellen. Een belangrijk risico is dat docenten op een examendag onvoldoende tijd kunnen vrijmaken voor het examineren vanwege andere schooltaken.

Het CvTE organiseerde ook een informatiecampagne specifiek gericht op de staatsexamens. Om zich beter voor te bereiden is er voor kandidaten uit het vso een [voorlichtingsfilmpje](#) en een [brochure](#) gemaakt. Voor scholen voor vso en particulier onderwijs zijn (regionale) bijeenkomsten georganiseerd.

Het onderzoek naar de spreiding van de staatsexamens door het jaar heen en de analyse van mogelijkheden om kandidaten eerder inzage in resultaten te geven raakten gaande het jaar vertraagd. Deze vertraging ontstond vooral doordat OCW prioriteit gaf aan andere analyses en opdrachten, zoals de uitgebreide herkansingsregeling voor diplomakandidaten en de duimregeling in 2023 (bekendgemaakt met Kamerbrief van 29 september jl.). Doordat vrij veel examenbetrokkenen (examinatoren, locatievoorzitters en surveillanten) zich eerst beschikbaar stelden en op een laat moment toch weer teruggetrokken is er veel tijd en aandacht uitgegaan naar het waarborgen van de kwaliteit en de continuïteit van de staatsexamens. Het kunnen laten doorgaan van de examens werd bovendien bemoeilijkt doordat een piek van coronabesmettingen precies in de examenperiode viel.

Vooruitblik 2023 en 2024

In 2023 vindt het onderzoek alsnog plaats naar de mogelijkheden om college-examens over het gehele examenjaar te spreiden en het systeem daarmee aanzienlijk te flexibiliseren. We doen daarnaast onderzoek naar (oplossingen voor) de knelpunten die scholen en kandidaten ervaren in de huidige tijdlijn van de staatsexamens waardoor ze zich terugtrekken of niet komen opdagen (no-show) voor een examen. Voor het vso breiden we het onderzoeksproject - eigen docenten examineren - uit naar meer scholen, meer docenten en meer vakken. We brengen verder in kaart wat nodig is om de kwaliteit en de continuïteit te borgen en de uitvoering op de vso-scholen te realiseren. Met dit project staan we eind 2023 voor een belangrijke keuze. Gaan we het invoeren, stoppen we er mee (omdat het toch niet blijkt te werken), of is meer onderzoek nodig en breiden we het project nog een keer uit?

In 2023 geeft het CvTE vervolg aan de ingezette informatiecampagne richting kandidaten en scholen. Naast een nieuw informatiefilmpje starten we ook met de herziening van het gebruik en de aantrekkelijkheid van de vakinformatie; het document dat kandidaten en opleiders helpt bij het voorbereiden op de examens.

In hoofdstuk 3 volgt per actielijn een meer uitgebreide beschrijving van de stand van zaken.

3 ACTIELIJN 1 FLEXIBILISEREN

Om aan de huidige en toekomstige vraag naar staatsexamens te kunnen blijven voldoen, moet de inrichting van het staatsexamensysteem worden aangepast. Spreiding van examens door het schooljaar heen haalt het zwaartepunt van de mondelinge examens bijvoorbeeld uit de zomerperiode. Hiervoor zijn examinatoren nodig die door het jaar heen inzetbaar zijn.

Om examenbetrokkenen (dat zijn onder andere examinatoren, surveillanten, locatievoorzitters) aan de staatsexamens te (blijven) binden zijn voor hen goede randvoorwaarden nodig, zoals passende vergoedingen en waar nodig vrijstelling van schooltaken. Professionaliseringsactiviteiten maken ook onderdeel uit van deze randvoorwaarden. Door terugtrekkingen of het niet komen opdagen van kandidaten (no-show), komt het helaas ook voor dat examenbetrokkenen voor niets worden ingeroosterd. Dat is vervelend en inefficiënt, daarom onderzoeken we wat de redenen van de terugtrekking of de no-show zijn. Met deze informatie willen we maatregelen nemen om dit te voorkomen. De verwachting is dat door het combineren van verschillende maatregelen er meer ruimte in de jaarplanning komt om examens af te nemen. Hierdoor ontstaat er ook meer ruimte voor maatwerk, extra herkansingen en optimale examencondities met meer examinatoren die op de hoogte zijn van de context en ondersteuningsbehoeften van kandidaten. Als de examens over het jaar worden gespreid, biedt dat nog een ander voordeel. Kandidaten kunnen dan namelijk eerder hun cijfer van dat gemaakte examen krijgen. Zij kunnen zich zo beter voorbereiden op hun volgende examenonderdeel.

Hieronder gaan we dieper in op de verschillende onderdelen van deze actielijn.

Terugblik 2022 en vooruitblik 2023

Spreiding college-examens over het jaar

Begin 2022 zijn scenario's in kaart gebracht die kunnen leiden tot meer spreiding van de college-examens door het hele examenjaar heen voor alle kandidaten. Doordat de analysecapaciteit ingezet moest worden voor andere werkzaamheden kwam het project niet verder dan de startfase. De prioritering werd door OCW herzien vanwege enkele Kamermoties^{3 4}. Om die reden heeft het project nog geen resultaten opgeleverd. Begin 2023 vindt de herstart van dit project plaats om eind 2023 enkele kansrijke scenario's op te leveren. Mocht het mogelijk en wenselijk zijn dat bijvoorbeeld de mondelinge examens buiten de zomer worden afgenomen dan is de verwachting dat dit voor individuele kandidaten gemakkelijker te realiseren is dan voor de kandidaten uit het vso- of het particuliere onderwijs. Hun scholen zullen hiervoor namelijk onder andere hun onderwijsplanning moeten aanpassen. In 2023 en 2024 nemen we (vertegenwoordigers van) vso- en particuliere scholen mee in de oplossingsrichtingen die we zien en welke randvoorwaarden nodig zijn.

Randvoorwaarden docenten

Om de kwaliteit van het examen te borgen is het van belang dat examinatoren lesgeven of recent les hebben gegeven aan een examenklas. Dit houdt in dat een groot deel van de examinatoren staatsexamens afnemen naast hun reguliere baan. Door een aantrekkelijke uitdaging te bieden willen we docenten motiveren om zich in hun vrije tijd voor de staatsexamens in te zetten. Daarom zijn we in 2022 gestart met een herzien professionaliseringstraject. Hiermee kunnen examenbetrokkenen goed geutiliseerd bijdragen aan de staatsexamens vo én zichzelf in brede zin ontwikkelen. We horen van bijvoorbeeld examinatoren vaak terug dat zij opgedane kennis meenemen naar hun eigen school en dat zij dat als zeer prettig en nuttig ervaren.

De variatie in wensen binnen de groep examenbetrokkenen is dusdanig groot, dat meer maatwerk gewenst is. Zo willen sommige examenbetrokkenen graag ruim van tevoren weten wanneer ze worden ingezet, terwijl dat voor anderen ook op het laatste moment mag. Ook hier kijken we hoe we aan de wensen kunnen voldoen.

Alle examenbetrokkenen krijgen een vergoeding voor hun werkzaamheden en het is onze ambitie alle examenbetrokkenen een passende vergoeding te geven die aansluit bij de bekostiging van het vo. Het onderzoek hiernaar ronden we in 2023 af.

Zodra we in beeld hebben hoe het professionaliseringstraject is uitgewerkt én de randvoorwaarden in beeld zijn, gaan we met verschillende stakeholders in overleg om dit af te stemmen. Zodat we uiteindelijk met voorstellen komen die haalbaar zijn en ook gedragen worden.

³ [Motie van het lid Van Meenen over duimregeling staatsexamens 2023](#)

⁴ [Motie van het lid Van Meenen over herkansingen staatsexamens 2023](#)

Terugtrekkingen en no-show

In 2022 hebben we de verschillende cijfers en trends over de afgelopen vijf jaar in kaart gebracht over kandidaten die zich voorafgaand aan een examen terugtrekken (terugtrekkingen) of die niet komen opdagen bij een examen (no-show). Daarbij maken we onderscheid tussen vso- en andere kandidaten, het moment van afmelden, vakken, regio's en examenniveaus.

De aanleiding voor de terugtrekking van kandidaten door de school, de kandidaat zelf of door de staatsexamenorganisatie kan verschillen. Zo kan er sprake zijn van een actieve terugtrekking door de school of de kandidaat zelf, een onvolledige aanmelding omdat er geen literatuurlijst of profielwerkstuk is ingeleverd of een absentie bij een schriftelijk examen waardoor een kandidaat niet meer voor een mondeling in aanmerking komt. In 2023 vullen we dit beeld aan met een verdiepend onderzoek door een externe partij, waarbij we kandidaten en scholen bevragen op de reden van hun terugtrekking of no-show, achterliggende knelpunten en potentiële oplossingsrichtingen. In 2023 volgt hieruit een eindrapportage waarin enkele kansrijke verbeteropties zijn opgenomen zodat we examenbetrokkenen efficiënter kunnen inzetten, maar wellicht ook de kans op deelname aan het examen door een kandidaat kunnen vergroten.

4 ACTIELIJN 2 VSO

Als de jaarplanning van de staatsexamens flexibeler wordt, profiteren ook de kandidaten van het vso hiervan. Door de spreiding kunnen kandidaten examen doen als zij daar klaar voor zijn. De wens tot spreiding van college-examens gedurende het jaar is óók een belangrijke uitkomst van het onderzoek dat is gedaan naar de belevingswereld van vso-leerlingen bij het staatsexamen. Ook heeft Leerlingenbelang voortgezet speciaal onderwijs (LBVSO) in een manifest een aantal aanpassingen voorgesteld om de aansluiting op de vso-doelgroep te versterken, waarbij zij onder andere de examenvorm noemen (mondeling in plaats van schriftelijk en andersom). Naast spreiding en examenvormen gaat het hierbij ook om de betrokkenheid van de eigen docent bij de examens. Ook geven kandidaten en opleiders aan graag meer of eenvoudiger informatie over de examens te willen hebben, zodat zij zich hierop beter kunnen voorbereiden. De wens vanuit het veld is om kandidaten die niet opgaan voor een diploma in staat te stellen vakken te herkansen. Het is de ambitie eind 2024 in kaart te hebben hoe we voldoende maatwerk en passende informatie kunnen bieden aan speciale doelgroepen, met behoud van examenkwaliteit én zoveel mogelijk gelijkheid met het reguliere vo realiseren.

Hieronder gaan we dieper in op de verschillende onderdelen van deze actielijn.

Terugblik 2022 en vooruitblik 2023

Examineren op de eigen school voor vso

In 2022 voerden we een kleinschalig onderzoeksproject uit naar de inzet van vso-docenten bij staatsexamens op de eigen school. Dit onderzoek heeft tijdens de examenperiode op de scholen zelf plaatsgevonden. De resultaten van het eerste jaar zijn positief. Kandidaten gaven aan het fijn te vinden om een bekend gezicht te zien en dat ze de vragen van de eigen docent duidelijk vonden. Docenten en examinatoren geven onder andere aan dat leerlingen beter op hun gemak zijn als zij hun examen starten. Bijvangst was dat docenten aangaven de opgedane ervaring te kunnen inzetten bij het versterken van hun onderwijs en de voorbereiding van hun leerlingen op het examen. De kwaliteit van examineren was vergelijkbaar met de reguliere situatie, zonder docent van de eigen school. Een nadeel is dat sommige docenten niet altijd een gehele dag vrij konden maken voor het examineren of dat juist andere taken in het gedrang kwamen. Om te onderzoeken in hoeverre deze resultaten representatief zijn voor een grotere groep docenten, examinatoren en kandidaten breiden we het onderzoek in 2023 uit. We voeren het project dan uit op meer scholen, met meer docenten en voor meer vakken. Aan het eind van 2023 besluit het CvTE of ook in 2024 op projectmatige wijze docenten op de eigen vso-school ingezet worden om de kansen en risico's eventueel in andere vorm nader te onderzoeken of dat deze aanpassing structureel geïmplementeerd kan worden.

In de huidige praktijk van de staatsexamens zetten we in beginsel alleen bevoegde docenten in voor het afnemen van examens én niet op de eigen school. Van dit uitgangspunt zijn we de afgelopen jaren in geval van gebrek aan capaciteit nu en dan afgeweken om geplande examens doorgang te laten vinden. De ingezette docenten hebben wel voldoende competenties in de omgang met vso-kandidaten en geven les aan een examenklas in het vso.

In het onderzoeksproject bezien we onder welke condities we anders bevoegde docenten breder of structureler kunnen inzetten naast een ervaren examiner van het staatsexamen. Deze docenten hebben wel allen lesgevende ervaring in een examenklas. We onderzoeken hoe we deze docenten moeten opleiden of begeleiden om de kwaliteit te blijven borgen. In 2022 namen deze docenten ook deel aan de reguliere scholingsbijeenkomsten voor examinatoren. Samen met een ervaren examiner, die niet bij de school betrokken is, namen zij college-examens af op de eigen school. Dit laatste is niet gebruikelijk in de staatsexamensystematiek, om te voorkomen dat kandidaten bevoordeeld of benadeeld kunnen worden ten opzichte van leerlingen die door een externe examiner worden beoordeeld. In dit onderzoeksproject gebeurde dat juist wel om te onderzoeken welke kansen en risico's dit oplevert. In het reguliere voortgezet onderwijs nemen de eigen docenten ook zelf de schoolexamens af.

Inventarisatie deelcertificaatkandidaten in het vso

In 2022 heeft het CvTE evenals in 2021 in kaart gebracht met welk doel vso-kandidaten opgaan voor een certificaat bij de staatsexamens. We doen dit om na te gaan hoeveel kandidaten alleen opgaan voor een certificaat en dus niet voor een diploma. Bij de invoering van herkansingen voor deelcertificaatkandidaten kunnen we op grond van deze gegevens inschatten om hoeveel kandidaten het gaat.

De respons op de inventarisatie is hoger dan vorig jaar (in 2021 43% en in 2022 74%), het beeld is vergelijkbaar.

Kandidaten uit het VSO, die	2021	2022
in 2022 opgaan voor een diploma,	46%	41%
in de toekomst opgaan voor een diploma,	41%	45%
alleen voor een certificaat opgaan.	13%	14%

Communicatie en informatie vso

Het CvTE geeft op verschillende manieren gehoor aan de roep om meer informatie en uitgebreider voorlichting, zodat opleiders en kandidaten zich beter op de staatsexamens kunnen voorbereiden.

Ten eerste hebben we de contacten met veldpartijen uitgebreid. Zo zijn er inmiddels vaker gesprekken met raden en belangenbehartigers van ouders, kandidaten en scholen om zicht te krijgen op de examenvragen en vraagstukken die spelen. In samenwerking met LBVSO zijn de voorzieningen gemonitord. Met de raden, andere belangenbehartigers en scholen zijn gesprekken gevoerd over voorgenomen aanpassingen en vraagstukken. We willen hiermee bereiken dat aanpassingen die we voorstellen voldoende draagvlak krijgen en haalbaar zijn in de praktijk.

Ten tweede hebben we wederom ingezet op de informatievoorziening aan kandidaten en scholen. Er zijn regionale informatiebijeenkomsten en folders & filmpjes over het mondelinge examen. Om de onderlinge contacten met én tussen scholen te stimuleren is het digitale platform Examenplein ingericht. Hierop kunnen scholen met ons en elkaar van gedachten wisselen over de staatsexamens vo. Het gaat om een besloten platform waar contactpersonen van vso-scholen worden voorzien van nieuws en achtergrondinformatie, elkaar kunnen vinden en zelf gesprekken kunnen initiëren.

Ten derde nemen we de informatie over de inhoud van het examen onder de loep. Voor de centrale examens staat deze informatie in een syllabus, voor de college-examens in de zogenaamde vakinformatie. In 2023 staat de vraag centraal of de vakinformatie kandidaten en scholen voldoende handvatten biedt ter voorbereiding op het college-examen. Om dit te onderzoeken pasten we in 2022 de vakinformatie van twee vakken aan. We laten hier verschillende varianten van maken. Voor de uitwerking en het onderzoek maken we gebruik van de kennis en kunde van docenten. De inhoud wordt onder andere door het gebruik van plaatjes aantrekkelijker gemaakt. We gaan onderzoeken wat kandidaten van de (mogelijke) veranderingen vinden en welke vorm het beste past. In de vakinformatie staat ook informatie over de examenvorm die gehanteerd wordt voor het specifieke vak. Een ander deel van het onderzoek is daarom om na te gaan of de gekozen examenvorm voldoet aan de huidige wetenschappelijke inzichten over examineren en waar maatwerk nodig en mogelijk is. In de loop van 2024 verwachten we de resultaten van het onderzoek naar eventuele alternatieve examenvormen.

5 ACTIELIJN 3 UITVOERINGSCONSEQUENTIES

Actielijn 3 ligt in het verlengde van de actielijnen 1 en 2. Zodra concrete voorstellen in beeld komen, brengt het CvTE samen met DUO de gevolgen in kaart die deze voorstellen hebben voor de uitvoering. Dit zal gebeuren in 2023 en 2024, als het CvTE de meest kansrijke scenario's voor flexibilisering van de staatsexamens ook met het veld doorneemt op wenselijkheid en haalbaarheid. Na politieke besluitvorming kan het implementatietraject starten.

Gelet op de verwachte impact van mogelijke kansrijke scenario's op zowel het veld als op de systemen en processen van DUO zal het implementatietraject de nodige tijd in beslag nemen. Waar mogelijk zullen kleine aanpassingen met effect voor de kandidaat tussentijds direct worden doorgevoerd. Parallel aan de uitvoering van de verbeteragenda werkt DUO door aan de modernisering van de staatsexamensystemen. Deze modernisering maakt geen deel uit van de verbeteragenda maar vormt er wel een belangrijke voorwaarde voor.

Als regievoerder op de examenketen streeft het CvTE naar een zo proactief mogelijke opstelling binnen de examenketen ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen. Belangrijke randvoorwaarde hiervoor is dat de uitvoering voldoende ruimte heeft om zijn werk te kunnen doen. Daarbij speelt de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerde medewerkers in een lastige arbeidsmarkt ook een rol.

6 TOEKOMST EN AMBITIE

Het CvTE heeft de ambitie om eind 2024 kansrijke maatregelen te presenteren. 'Kansrijk' betekent dat de maatregelen uitvoerbaar lijken voor alle betrokken partijen, dus ook het veld. De meest kansrijke maatregelen die genomen kunnen worden, lijken het spreiden van college-examens over het gehele jaar heen en de inzet van bekwame vso-docenten op de eigen school. Dat biedt namelijk ruimte voor zowel kandidaten als voor examenbetrokkenen. Met deze maatregelen ontstaat ruimte voor flexibilisering, maatwerk en tijdige inzage in reeds behaalde cijfers. Binnen de verbeteragenda is ruimte gecreëerd om ervaring op te doen met de maatregelen en trainingsfaciliteiten te ontwikkelen om de kwaliteit van de staatsexamens te blijven waarborgen. Daarnaast is informatie voor en communicatie met kandidaten en scholen van groot belang om te begrijpen waar vragen en examenbehoeften liggen, met elkaar van gedachten te wisselen en informatiestromen te ontwikkelen.

Het is een ontwikkeltraject waarvoor een nieuw proces moet worden uitgewerkt samen met partners in de keten (onder andere Ouders & Onderwijs, Balans, LAKS en LBVSO).

Eind 2024 stelt het CvTE een set maatregelen voor om de staatsexamens toekomstbestendig te houden, flexibeler te maken en beter te laten aansluiten bij specifieke groepen kandidaten. Na besluitvorming door de minister kan de implementatie aanvangen van grote en kleine aanpassingen van processen en digitale systemen.

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Het College voor Toetsen en Examens is namens de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit en het niveau van de centrale examens en toetsen in Nederland. Het heeft verschillende examens en toetsen onder zijn hoede.

[cvte.nl](https://www.cvte.nl)

SAMEN BOUWEN WE AAN GOEDE TOETSEN EN EXAMENS

 Centrale Eindtoets primair onderwijs: de eindtoets die de overheid aanbiedt aan leerlingen uit groep 8. De uitkomst is een advies voor het best passende brugklatype. [Centraleeindtoetspo.nl](https://www.centraleeindtoetspo.nl)

 Centrale examens voortgezet onderwijs: het centrale deel van de eindexamens vmbo, havo of vwo. Het diploma geeft toegang tot passend vervolgonderwijs. [Examenblad.nl](https://www.Examenblad.nl)

 Staatsexamens voortgezet onderwijs: examens voor iedereen die individueel of op vso-scholen niet in staat is via het regulier voortgezet onderwijs examen af te leggen. [Staatsexamensvo.nl](https://www.Staatsexamensvo.nl)

 Centrale examens middelbaar beroeps- onderwijs: centrale examens Nederlandse taal en Engels voor studenten in het mbo. De uitkomst is onderdeel van het mbo-diploma. [Examenbladmbo.nl](https://www.Examenbladmbo.nl)

 Staatsexamens Nederlands als tweede taal: examens Nederlandse taal voor iedereen die Nederlands niet als moedertaal heeft. Het diploma toont aan dat het Nederlands voldoende is voor werk of opleiding. [Staatsexamensnt2.nl](https://www.Staatsexamensnt2.nl)